



## РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д.н. Вилиян Кръстев, определен като рецензент на Научно жури  
съгласно заповед РД-06-147/01.10.2025 на Ректора на ИУ – Варна  
относно: дисертационен труд за придобиване на ОНС „Доктор” по ПН 3.9

### Туризъм

на тема: „Позициониране на дестинация Виетнам на българския  
туристически пазар”

#### **1. Информация за кандидата**

Ле Тхи Тху Хиен е родена през 1981 г., гражданка на С.Р. Виетнам. През 2017 г. придобива магистърска степен по „Управление на туризма и туристическите услуги” в във Виетнамския национален университет в Ханой, а през 2022 г. завършва Ханойския колеж по търговия и туризъм. В периода 2022–2025 г. е зачислена в редовна докторантура в ИУ – Варна, а на 29.05.2025 г. със заповед на Ректора (РД 17-651) на ИУ – Варна е отчислена с право на защита за срок от пет години.

#### **2. Съдържание и структура на дисертационния труд**

Дисертационният труд включва: въведение, три глави, заключение, списък на литературата и 2 приложения. Последователността на всички части е логически спазена; теоретичната постановка на проблема предшества и кореспондира с емпиричната информация и анализа в дисертационното изследване.



Главата, засягаща теоретичните основи на пазарно позициониране на дестинацията, се опира на валидирани дефиниции и постановки на утвърдени автори и Световната организация по туризъм. Акцентирано е върху елементите на дестинацията, процеса и методите на позициониране.

Втора глава има емпирично-аналитичен характер и е посветена на туристическия потенциал на Виетнам и особеностите на България като емитивен пазар. Разкрити в детайли са туристикоресурсните, икономическите и политическите предпоставки на Виетнам за позициониране на българския пазар. Характеристиката за България засяга аспекти на историята, демографията, икономиката и културата. Анализът на данни е подплатен с графични материали от последните няколко години. Обяснена е тенденцията в развитието на туризма във Виетнам и поведението на българските потребители в рамките на потенциален туристически пазар.

Трета глава е с практико-приложен характер и е насочена към конкретни предложения и оперативни механизми, оправдаващи целта на дисертацията. Наблегнато е на възможностите за дигитално позициониране на Виетнам на българския пазар, което е оправдано на фона на повсеместното потребителско поведение на туристически услуги през дигиталните платформи.

### **3. Преценка за структурата и съдържанието на дисертационния труд и автореферата**

В структурен, съдържателен и тематичен план дисертацията отговаря на изискванията, заложиени в ПП на ЗРАСРБ. Забелязват се само някои неточности във форматирането и изписването на термини и географски названия, но предвид чуждестранния произход на дисертанта това е



напълно оправдано. Авторефератът отразява всички структурни елементи, основната теза и изводите от дисертационното проучване.

#### **4. Критични бележки**

Въведението е твърде пространно и включва излишна за уводна част информация, като например динамиката на обема на туристите в света, географските координати на България др. Относно някои от структурните елементи при така дефинирани обект и предмет се нуждаят от прецизиране, за да кореспондират недвусмислено с темата на дисертационния труд.

В теоретичния раздел констатирам неточности, засягащи понятията в табл. 1 (23 стр.). Определението, което е дадено за „туристическа зона” не отговаря на неговата същност. Няма и препратка към източници, което следва да се разбира, че са формулировки на дисертанта, но не са коректни.

Англоезичните фигури, а те са преобладаващите в текста, е трябвало да бъдат преведени на български в българския езиков вариант на дисертацията. Повечето от фигурите, обаче, са фактически заимствани и не са дело на автора. Когато става дума за дисертационен труд смятам, че значителната част от използваните графични материали трябва да са дело на дисертанта. Това означава, че взетите данни от абсолютни стойности да се обработят, като се изведат коефициенти, проценти, направят се верижни индекси и т.н. Наготово, както е сега в дисертацията, не би следвало да присъстват толкова много фигури в дисертация.

В географската характеристика на Виетнам, където се говори за граници, релеф, климат, дялове растителност, 16-о място по биоразнообразие, 400 термални източника, защитени територии (общо



около 10 стр. текст) няма посочен източник. Не става ясно откъде е взета цялата тази информация. В общи линии това се наблюдава и при характеристиката на антропогенните ресурси, транспорта, настанителната инфраструктура. Без посочени източници е също географската характеристика за България. Подчинена на изброяването тази характеристика съдържа и много излишна информация, която няма пряко отношение към туристическите нагласи на пазара. Например поздрави на хората, прегръдки, целувки, най-възрастният първи се обслужвал на трапезата, сваляне на шапки, дъвчене на дъвка и т.н. Направено е сравнение между населението и изходящия туризъм на България (6,5 млн. души : 8,5 млн. пътувания), като се подчертават възможностите на страната да генерира туристически миграции. Но е трябвало да се уточни, че значителният обем от тези изходящи миграции са пригранични пътувания до съседни страни в рамките на ден-два, което свидетелства за относително слаби емитивни възможности на България към по-далечни дестинации.

В Трета глава SWOT-анализът е прекалено разводнен в рамките на няколко страници с отсъствие на авторски анализ.

## **5. Правно-научна част**

В дисертационния труд няма констатирано плагиатство. Авторефератът отразява в компресиран вариант дисертационната теза и постиженията на автора. Представените публикации напълно покриват количествените изисквания за подобен род процедура.

Един въпрос към дисертанта: на стр. 164 е дадено предложение за укрепване на различни форми на туризъм, сред които е и „нощният туризъм”. Какво се има предвид?



## 6. Заключение

Въз основа на извършената изследователска работа и спазения регламент на процедурата по защита давам положителна оценка за присъждане на ОНС „Доктор” на Ле Тхи Тху Хиен по П.Н. 3.9 Туризъм.

Варна,

20.10.2025 г.

Заличена информация съгласно  
ЗЗЛД и регламент (ЕС) 2016/ 679

доц. д.н. В. Кръстев



УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО  
СТОПАНСТВО

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD  
ECONOMY

## РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд

за придобиване на образователна и научна степен „доктор”,

по обявена процедура от **Икономически университет – Варна**

### 1. Обща информация

**Изготвил рецензията: проф. д.н. Тая Петрова Парушева**

УНСС – София, катедра „Икономика на туризма”

Област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки”

Професионално направление 3.8. „Икономика”

Научна специалност „Икономика и управление (туризъм)”

**Основание за написване на рецензията:** Заповед № РД 06-147/01.10.2025 г. на Ректора на Икономически университет – Варна за назначаване на Научно жури и решение от първото заседание на Научното жури, проведено на 07.10.2025 г.

**Автор на дисертационния труд:** **Ле Тхи Тху Хиен** – редовен докторант в катедра „Икономика и организация на туризма” при Икономически университет – Варна

**Тема на дисертационния труд:** „Позициониране на дестинация Виетнам на българския туристически пазар”

**Научен ръководител: проф. д-р Стоян Петков Маринов**

### 2. Данни за дисертанта

**Ле Хиен** завършва Университет за социални и хуманитарни науки – Виетнамски национален университет, Ханой и придобива Магистърска степен (2014 – 2017 г.). Получава задълбочени знания и практически умения по специалност „Управление на туризма и туристическите услуги”.

**Професионалното ѝ развитие** започва като лектор в Ханойски колеж по търговия и туризъм, където обучава студенти редовно обучение (2012 – 2022 г.). Има дългогодишен опит в корпоративна среда (2003 до 2012 г.) и 10-годишен опит в образователна среда. Притежава умения и способности да организира добре всички

учебни, изследователски и професионални преподавателски дейности. Владее руски език.

**Ле Хиен** е зачислена в **редовна докторантура**, държавен прием със заповед № РД-17-279/13.07.2022 г. на Ректора на Икономически университет – Варна по реда на Споразумение за сътрудничество между правителството на Република България и правителството на Социалистическа Република Виетнам в област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки”, професионално направление 3.9. „Туризм”, по докторска програма „**Икономика и управление (туризм)**” към катедра „Икономика и организация на туризма” при Икономически университет – Варна, за срок от **3 (три) години**, считано от 01.09.2022 г. до 01.09.2025 г.

Тя завършва работата, предвидена в индивидуалния план. Успешно полага **докторантските изпити**, както следва:

- Интернет и офис приложения в научните изследвания – Отличен (5.50);
- Теория на управлението – Мн.добър (5.25);
- Методология и методи на научните изследвания – Отличен (6.00);
- Туристически пазари, цени и конюнктура – Отличен (6.00).

По време на обучението си като докторант, Ле Хиен е атестирана с **положителна оценка**. Дисертационният труд е обсъден на Катедрен съвет на катедра „Икономика и организация на туризма”. Отчислена е с право на защита със заповед № РД 17-651/25.09.2025 г. на Ректора на Икономически университет – Варна, считано от 24.09.2025 г.

*Открита е процедура за защита пред Научно жури, в съответствие с чл. 31, ал. 1 и ал. 2 от Правилника за развитие на академичния състав в Икономически университет – Варна, Раздел II – Условия и ред за придобиване на образователна и научна степен „доктор”.*

### **3. Общо представяне на дисертационния труд**

Представеният за рецензиране дисертационен труд на докторант **Ле Тхи Тху Хиен**, авторефератът и научните публикации, свързани с него, са резултат от **самостоятелно научно изследване**. Аргументирано и убедително е открито **актуалността и значимостта** на изследваната проблематика. Подчертава се, че българският туристически пазар е малък, но с възможности за експанзия на дестинации извън Европа, особено сред туристи, търсещи културно обогатяване, екзотика и автентични преживявания. Виетнам, от своя страна, е с богато културно наследство,

природно разнообразие и стабилна туристическа инфраструктура. Темата е релевантна и с оглед на устойчивото възстановяване на международния туризъм след пандемията от COVID-19 и нуждата от диверсифициране на туристическите потоци.

Правилно са разграничени **обектът** на изследване – „национална туристическа дестинация във връзка с национален емитивен туристически пазар и конкретно дестинация Виетнам, във връзка с българския емитивен туристически пазар” и **предметът** на изследване – „позиционирането на туристическа дестинация на емитивен пазар”.

**Основната цел** е ясно и точно дефинирана: „да предложи решение за оптимизиране на привличането и използването на българския туристически пазар към Виетнам като туристическа дестинация”. Постигането на целта е осъществено чрез решаването на **3 (три) конкретни изследователски задачи**.

Подходящо е формулирана **изследователската теза**: „ефективното пазарно позициониране на туристическа дестинация на нов емитивен пазар изисква задълбочено познаване на потребителските нагласи, конкурентното предлагане и прилагане на съобразени маркетингови стратегии”. Правилно са дефинирани **3 работни хипотези**.

**Изследователският инструментариум** включва използването на комбиниран подход от **количествени и качествени методи**: научен анализ и синтез, анкетно проучване, SWOT анализ, методи на дескриптивната статистика, сравнителен анализ и експертна оценка.

**Научната новост и приносите** се изразяват в теоретичната и практическата *значимост* на дисертационния труд. Поставен е акцент върху **обхвата, продължителността и ограниченията на изследването**. Разгледани са *обхват на съдържанието, пространствен и времеви обхват*. **Основните ограничения** са свързани с липса на предходни научни и практико-приложни изследвания по разглежданата проблематика.

**Основните проблеми** при написването на дисертационния труд се отнасят главно до: *пропуските и непълнотите в статистическите данни, непълната и неточната информация за туристическото търсене на българските туристи към дестинация Виетнам*. **Информационното осигуряване** на изследването е осъществено чрез систематично изследване на *специализирани научни публикации от български и чужди автори*.

*Дисертационният труд отговаря на изискванията на чл. 27, ал. 2 от Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България.*

#### **4. Преценка на структурата и съдържанието на дисертационния труд**

Дисертационният труд е в **обем** от 213 страници. В основния текст са илюстрирани 7 таблици, 11 фигури и 37 графики. **Структурата** на дисертационния труд е издържана в духа на добре обоснована логика, последователност и връзка между третираните проблеми. Състои се от въведение (13 стр.), изложение в три глави (167 стр.), заключение (5 стр.) и използвана литература (13 стр.). **Библиографският апарат** включва 185 литературни източници, от които 11 на кирилица, 116 на латиница и 58 специализирани интернет сайтове. Към дисертационния труд са изготвени 2 приложения.

Докторант Ле Хиен **добре познава** тезите и концепциите на утвърдени автори по изследваните проблеми, и успешно ги интерпретира. Литературните източници са ползвани **добросъвестно и коректно**.

**Стилът** на дисертационния труд е стегнат и точен. Текстът е написан на **научен език**. **Съдържанието на дисертационния труд** свидетелства, че докторант Ле Хиен е реализирала **задълбочено научно изследване** и много добро **практическо доказателство** на авторовите цел и задачи.

В **увода** е представена логическата рамка на изложението. Обоснована е необходимостта от изследване на позиционирането на дестинация Виетнам на българския туристически пазар.

В **първа глава** на дисертационния труд **„Теоретични основи на пазарното позициониране на туристическа дестинация”** е разгледана същността на туристическа дестинация. Изследователският интерес е насочен към теоретичните аспекти на пазарното позициониране. Специално място е отделено на позиционирането на туристическа дестинация.

Във **втора глава** на дисертационния труд **„Анализ на позициите на Виетнам на българския туристически пазар”** е представена характеристика на Виетнам като туристическа дестинация. Посочени са особеностите на българския емитивен пазар. Направена е оценка на конкурентните позиции на Виетнам на българския емитивен пазар.

В **трета глава** на дисертационния труд **„Насоки за подобряване на пазарната позиция на Виетнам на българския туристически пазар”** е поставен акцент върху

стратегически SWOT анализ на туризма във Виетнам, с фокус върху българския пазар (2020-2025). Формулирани са насоки за развитие на туристическото предлагане във Виетнам. Проучени са целеви сегменти на Виетнам на българския емитивен туристически пазар. Вниманието е насочено към стратегически маркетингов микс за позициониране на Виетнам на българския пазар.

В **заключението** са обобщени основните анализи и изводи, свързани с позиционирането на дестинация Виетнам на българския туристически пазар.

Откритите научни и научно-приложни резултати представляват оригинален принос в науката. Те дават основание за извода, че основната цел на дисертационния труд е **постигната**. Поставените изследователски задачи са **изпълнени**. Изследователската теза е **потвърдена**. Работните хипотези са **доказани**.

*По структура и съдържание, дисертационният труд съответства на изискванията на чл. 34, ал. 2 и ал. 3 от Правилника за развитие на академичния състав в Икономически университет – Варна, Раздел II – Условия и ред за придобиване на образователна и научна степен „доктор“.*

#### **4. 1. Оценка на автореферата на дисертационния труд**

Авторефератът е в обем от **29 страници на български език и 25 страници на английски език**. Той коректно кореспондира с дисертационния труд и достоверно представя в синтезиран вид изследваните проблеми. **Лексикалната и стиловата характеристика на текста е издържана и прецизна**. Съставен е от **5 части**, които включват: 1). обща характеристика на дисертационния труд; 2). структура и съдържание на дисертационния труд; 3). кратко изложение на дисертационния труд; 4). справка за приносите на дисертационния труд; 5). списък на публикациите по темата на дисертационния труд.

#### **5. Идентифициране и оценяване на научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд**

Докторант Ле Хиен **правилно е формулирала приносите** в дисертационния труд. Представената справка за приносите оценяваме като коректна и реално отразяваща постигнатите резултати.

По наше мнение, в дисертационния труд ясно се открояват **научни и практико-приложни приноси**, които могат да бъдат обобщени, както следва:

**първо** – систематизирана е теоретична рамка за стратегическо позициониране на нововъзникващи далечни дестинации на развиващи се емитивни пазари;

**второ** – направен е цялостен анализ на възможностите и предизвикателствата пред позиционирането на Виетнам като туристическа дестинация на българския емитивен пазар. Аргументирана е тезата, че Виетнам притежава значим, но все още недостатъчно използван потенциал за развитие на двустранен туристически обмен с

България. Идентифицирани са ключови конкурентни предимства на Виетнам като туристическа дестинация – богато природно и културно наследство, автентична гастрономия и достъпни цени. Изведени са структурни слабости като ограничена информираност сред българските туристи, затруднена авиодостъпност и недостатъчна туристическа инфраструктура;

**трето** – чрез стратегически SWOT анализ и маркетингови препоръки, изследването формулира реалистични насоки за навлизане и устойчиво позициониране на Виетнам на българския туристически пазар. Направени са препоръки за усъвършенстване на туристическото предлагане на Виетнам спрямо българските туристи. Разграничени са възможни целеви пазарни сегменти на дестинация Виетнам на българския емитивен пазар. Формулирани са предложения за стратегически маркетингов микс за позициониране на Виетнам като туристическа дестинация на българския емитивен туристически пазар. Особено внимание е отделено на необходимостта от културно адаптирани маркетингови стратегии, междусекторно сътрудничество и активна дипломация в подкрепа на националния туристически бранд.

#### **6. Публикации и участие в научни форуми**

Докторант Ле Хиен има **6 научни публикации**, пряко свързани с темата на дисертационния труд. Реализирала е 60 точки по група от показатели „Г“, както следва:

*Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране и в редактирани колективни томове.*

- **3 научни статии**, самостоятелни, на *английски език*, индексирани във вторични бази данни;
- **3 научни доклада**, самостоятелни, на *английски език*.

**Докладите** са отпечатани в сборници от участие в научни форуми, както следва:

1). Юбилейна международна научно-практическа конференция „Търговия 5.0 - дигитализация и/или хуманизация“, Икономически университет – Варна, 2023.

2). XIX Международна научна конференция – Икономически растеж, Бизнес перспективи, Пазарно позициониране по време на криза; Международно бизнес училище, 2024.

3). Изследване и преподаване на чужди езици, лингвистика и международни изследвания във Виетнам: Национална научна конференция, Ханой, 2023.

Публикациите на докторант Ле Хиен са **представителни** и осигуряват достатъчно **разпространение на резултатите** от изследването сред академичната общност и заинтересованите среди от туристическия бизнес.

*Научната продукция, посветена на третираната проблематика отговаря на минималните национални изисквания за присъждане на ОНС „доктор”, според чл. 26 ал. 2 и 3 на ЗРАСРБ и чл. 35, ал. 1, т. 4 от Правилника за развитие на академичния състав в Икономически университет – Варна, Раздел II – Условия и ред за придобиване на образователна и научна степен „доктор”.*

#### **7. Констатирано или неконстатирано плагиатство в дисертационния труд или автореферата**

Няма доказано по законоустановения ред плагиатство в дисертационния труд и автореферата.

#### **8. Критични бележки и препоръки**

Към дисертационния труд може да бъдат отправени бележки, които биха подобрили общото представяне на разработката.

1. Изследването за разпознаваемостта на Виетнам на българския емитивен пазар би било по-резултатно, ако анкетното проучване обхваща не само български граждани, посетили дестинацията, но и такива, които не са посещавали страната.

2. В конкурентния анализ би следвало по-отчетливо да се изведат конкурентните предимства на Виетнам на българския емитивен пазар, в сравнение с посочените конкуренти – Тайланд, Сингапур и Камбоджа.

Посочените бележки не намаляват достойнствата на изследването и не влияят върху общата положителна оценка на дисертационния труд, като самостоятелно изследване с безспорни научни и научно-приложни приноси.

Докторант Ле Хиен препоръчва предлагането на луксозен туризъм за български туристи във Виетнам и в тази връзка е препоръчително, да се посочат не само конкретни обекти (хотели и ресторанти), но и конкретни райони, подходящи за този вид туризъм.

#### **9. Въпроси към дисертанта**

Изследваната проблематика поражда следния въпрос за достойна защита:

1. Би ли било ефективно организирането на „роуд шоу” в България за B2B срещи, като комуникационно средство за популяризиране на Виетнам на българския емитивен пазар?

#### **10. Заключение**

С убеденост давам **положителна оценка** на дисертационния труд на тема „Позициониране на дестинация Виетнам на българския туристически пазар”. Потвърждавам, че той изцяло **съответства на изискванията** на Закона за развитие на

академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане и Правилника за развитие на академичния състав в Икономически университет – Варна, Раздел II – Условия и ред за придобиване на образователна и научна степен „доктор”.

Дисертационният труд е **научно-приложно решение** на реален практически проблем с обществена значимост. Докторантът притежава задълбочени теоретични знания по специалност „Туризм” и способности за провеждане на самостоятелни научни изследвания.

Предлагам на уважаемите членове на Научното жури да вземат **решение „ЗА”** присъждането на **образователната и научна степен „доктор”** в област на висшето образование **3. „Социални, стопански и правни науки”**, професионално направление **3.9. „Туризм”**, научна специалност **„Икономика и управление (туризм)”** на **ЛЕ ТХИ ТХУ ХИЕН** – редовен докторант в катедра „Икономика и организация на туризма” към факултет „Управление” при Икономически университет – Варна.

София,  
20.10.2025 г.

**РЕЦЕНЗЕНТ:**

Заличена информация съгласно  
ЗЗЛД и регламент (ЕС) 2016/ 679  
(проф. д.н. Таня Парушева)